

Till finansutskottet

Finansutskottet har den 15 april 1998 beslutat bereda övriga utskott tillfälle att yttra sig över 1998 års ekonomiska vårproposition (prop. 1997/98:150), bl.a. i vad avser den ekonomiska politiken och utgiftstaket (yrkandena 1–9), samt över de motioner som väckts i anslutning därtill, i de delar som berör respektive utskotts beredningsområde.

Utbildningsutskottet behandlar i det följande regeringens förslag till preliminär fördelning av utgifterna på utgiftsområden (yrkande 4) och däremot svarande yrkanden i partimotionerna 1997/98:Fi17 (m), Fi18 (c), Fi19 (fp), Fi20 (v), Fi21 (mp) och Fi22 (kd). I yttrandet behandlar utskottet också yrkande 10 i motion Fi19 (fp), yrkande 15 i motion Fi20 (v) samt motionerna Fi26 (m) yrkandena 1–5 och Fi38 (s).

Utskottet tar först upp regeringens och oppositionspartiernas förslag till utgiftsramar för utgiftsområdena 15 och 16 och därefter några övriga frågor.

Utgiftsramar för utgiftsområde 15 Studiestöd

Regeringens förslag

Regeringen föreslår för utgiftsområde 15 en utgiftsram för 1999 som understiger den i den senaste budgetpropositionen beräknade ramen med 756 miljoner kronor. För år 2000 understiger regeringens förslag i vårpropositionen motsvarande förslag i budgetpropositionen med 864 miljoner kronor. Nu lägger regeringen för första gången fram förslag till utgiftsram för år 2001, nämligen 24 420 miljoner kronor.

Skillnaderna beror främst på att en tidigare beräknad besparing år 1999 inom utgiftsområde 16 på en miljard kronor nu föreslås delvis bli uttagen inom utgiftsområde 15. Vidare föreslår regeringen att försöksverksamheten med kvalificerad yrkesutbildning dels skall få fler platser än tidigare beslutat under år 1999, dels skall fortsätta fram t.o.m. år 2001. Verksamheten inom Kunskapslyftet i kommunerna minskar med motsvarande antal platser. Deltagarna i kvalificerad yrkesutbildning är berättigade till studiemedel, som belastar statsbudgeten mindre än de studiestödsformer som används inom Kunskapslyftet.

Regeringen räknar med att den föreslagna utgiftsramen skall vara tillräcklig för att deltagare i Kunskapslyftet som är arbetslösa skall kunna få särskilt

utbildningsbidrag för ett andra läsår 1998/99 och att särskilt vuxenstudiestöd för arbetslösa (svuxa) skall kunna lämnas för två års studier på gymnasienivå i stället för som hittills endast ett år. Frågan om det andra läsåret med särskilt utbildningsbidrag och de ändrade reglerna för svuxa behandlas i utbildningsutskottets yttrande över förslaget till tilläggsbudget (yttr. 1997/98:UbU9y).

I utgiftsramarna har regeringen också beräknat 10 miljoner kronor per år för stipendium till elever under 20 år som med godkänt resultat slutför s.k. basår inom komvux. Vidare har regeringen beräknat resurser inom detta utgiftsområde för ytterligare förstärkningar inom högskolesektorn.

Oppositionspartiernas förslag

Oppositionspartiernas förslag till utgiftsramar i partimotionerna 1997/98: Fi17 (m), Fi18 (c), Fi19 (fp), Fi20 (v), Fi21 (mp) och Fi22 (kd) är följande:

(belopp i miljoner kronor)

År	Rege- ringen	Oppositionspartiernas avvikelser från regeringens förslag					
		m	c	fp	v	mp	kd
1999	21 863	-1 355	-257	+251	+112		-527
2000	22 951	-2 975	-300	+251	+112		-780
2001	24 420	-3 325	-300	+251	+112		-662

Moderaterna vill att fribeloppen i studiemedelssystemet skall höjas och på sikt avskaffas, att basårsstipendierna skall avskaffas och att de som studerar i Kunskapslyftet skall ges en rimlig chans att fullfölja sina studier. Det är enligt Moderaterna viktigt att stöd ges även för studier utomlands.

Centerpartiet bedömer utifrån Centrala studiestödsnämndens (CSN) anslagsframställningar att det är fullt möjligt att sänka utgiftsramen för år 1999 med det angivna beloppet. Inom ramen för partiets förslag till studiestöd finns det också utrymme för de ovan angivna minskningarna av ramarna för åren 2000 och 2001.

Folkpartiet vill återinföra barntillägget i det särskilda vuxenstudiestödet (svux) och beräknar utrymme för studiemedel vid sommarstudier.

Vänsterpartiets förslag till utgiftsramar innefattar bibehållen nivå på anslaget till särskilt vuxenstudiestöd vid vissa naturvetenskapliga och tekniska utbildningar (NT-svux) och återinförd tidsåtgång för deltagare i svenskundervisning för invandrare (sfi).

Kristdemokraterna vill av kvalitetsskäl ha en långsammare utbyggnad både av vuxenutbildningen och den grundläggande högskoleutbildningen än vad riksdagen redan har beslutat. Detta återspeglas i deras förslag till utgiftsram. De vill också rejält höja fribeloppet i studiemedelssystemet, vilket skall finansieras genom att man skärper kraven på studieresultat för att fortsätta

studiemedel skall beviljas. Vidare föreslår Kristdemokraterna återinförande av möjligheten att få en viss rabatt om man återbetalar studielån i förtid och återinförande av barn tillägg i svuxa. De vill avskaffa basårsstipendierna och NT-svux.

Utbildningsutskottets bedömning

Moderaternas, Folkpartiets och Kristdemokraternas förslag till utgiftsramar för utgiftsområde 15 bygger på att olika delar av vuxenutbildningen och den grundläggande högskoleutbildningen enligt dessa partier skall ha en annan omfattning än vad som följer av riksdagens beslut och regeringens förslag i vårpropositionen. Riksdagen tog i december 1997, efter beredning i utbildningsutskottet, ställning till förslag från regeringen och från vissa partier om studiestöd vid studier utomlands, fribeloppet i studiemedelssystemet, återinförande av barn tillägg i svux och svuxa, bibehållande av timersättning vid sfi, stipendium till elever under 20 år efter slutfört basår i komvux samt NT-svux (prop. 1997/98:1, bet. UbU2, rskr. 110). Utbildningsutskottet har ingen annan uppfattning i dessa frågor nu.

Med hänvisning till det anförda förordar utbildningsutskottet att finansutskottet tillstyrker regeringens förslag och avstyrker motionerna 1997/98:Fi17 yrkande 8, Fi18 yrkande 3, Fi19 yrkande 4, Fi20 yrkande 4 och Fi22 yrkande 4 såvitt gäller utgiftsramar för utgiftsområde 15 Studiestöd. Yrkande 42 i motion 1997/98:Fi21 är i denna del tillgodosett och bör därför också avstyrkas.

Utgiftsramar för utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning

Regeringens förslag

För detta utgiftsområde föreslår regeringen för år 1999 en utgiftsram som med 1 112 miljoner kronor överstiger den i den senaste budgetpropositionen beräknade ramen. För år 2000 överstiger regeringens förslag i vårpropositionen motsvarande förslag i budgetpropositionen med 1 055 miljoner kronor. Nu föreslår regeringen för första gången en utgiftsram för år 2001, omfattande 32 199 miljoner kronor.

I de ramar som nu föreslås har regeringen beaktat följande som inte tidigare har meddelats riksdagen.

Den tidigare aviserade besparing år 1999 om en miljard kronor, som i de två senaste budgetpropositionerna av beräkningstekniska skäl var redovisad under anslaget till ersättningar för klinisk utbildning och forskning, har delats upp mellan utgiftsområdena 16 och 15. Försöksverksamheten med kvalificerad yrkesutbildning föreslås bli utökad år 1999 och utsträckt t.o.m. år 2001. Kunskapslyftet i kommunerna minskas i motsvarande omfattning. Medel (110 miljoner kronor per år under perioden) beräknas för ett tio-punktsprogram för kvalitet och likvärdighet i skolan. För en IT-satsning inom utbildningsområdet beräknas sammanlagt 1 620 000 kr under treårsperioden. Omprioriteringar görs inom utgiftsområdet för att finansiera vissa av

de permanenta ökningarna av forskningsresurserna vid de mindre och medelstora högskolorna som beslutades i budgeten för år 1998. På samma sätt finansieras de tillskott som i den senaste budgetpropositionen angavs som planeringsförutsättningar för år 1999. CSN tillförs 75 miljoner kronor år 1999, likaså genom omprioriteringar inom utgiftsområdet. Regeringen räknar med att CSN också får ett tillskott med 20 miljoner kronor per år genom höjning av expeditiönsavgifterna i återbetalningsverksamheten, något som alltså inte ingår i utgiftsramen.

Oppositionspartiernas förslag

Oppositionspartiernas förslag till utgiftsramar i partimotionerna 1997/98: Fi17 (m), Fi18 (c), Fi19 (fp), Fi20 (v), Fi21 (mp) och Fi22 (kd) är följande:

(belopp i miljoner kronor)

År	Regeringen	Oppositionspartiernas avvikelser från regeringens förslag					
		m	c	fp	v	mp	kd
1999	29 245	+145		-575	+415	+90	-334
2000	30 457	-1 089		-1 075	+415	+90	-819
2001	32 199	-1 842		+425	+415	+90	-824

Moderaterna anslår medel till en ytterligare kraftig utbyggnad av den kvalificerade yrkesutbildningen och till 5 000 platser i teknisk basårutbildning inom högskolan. Vidare beräknar de 400 miljoner kronor för att förstärka forskningen. Moderaternas förslag beskrivs närmare i motion 1997/98:Fi26. De beräknar 10 miljoner kronor mer än regeringen till dyrbar vetenskaplig utrustning (yrk. 1). I deras ramförslag ingår 315 miljoner kronor för kvalitetshöjande insatser inom skolan, bl.a. införande av ett fristående nationellt kvalitetsinstitut och obligatoriska examina både i grund- och gymnasieskolan (yrk. 2). Vidare beräknar Moderaterna 3,5 miljarder kronor under treårsperioden för en IT-satsning på skolan (yrk. 3). De vill satsa på distansutbildning och påpekar att en person redan i dag kan bedriva studier utomlands på sin hemort, om hon eller han har tillgång till den nya tekniken (yrk. 4). För forskning vill Moderaterna anvisa Högskolan i Karlstad 20 miljoner kronor utöver vad regeringen beräknat (yrk. 5).

Centerpartiet föreslår lika stora utgiftsramar som regeringen. Inom skolområdet vill Centern göra satsningar på läs- och skrivutveckling, IT-pedagogik och fortbildning och vidareutbildning av lärare samt prioritera läromedlen. På högskoleområdet vill Centern prioritera ökade forskningsresurser vid de mindre och medelstora högskolorna – bl.a. genom användande av sektorsmedel, heter det i motionen – och underlätta anställning av doktorander.

Folkpartiet vill anslå medel till sommarkurser vid universitet och högskolor och till fler doktorandtjänster samt slå vakt om en god svensk undervisning

för svenska elever i utlandet. Kunskapslyftet bör enligt Folkpartiet reduceras något.

Vänsterpartiets förslag till utökning av ramen inrymmer 300 miljoner kronor till särskilt utvecklingsstöd för skolor i utsatta bostadsområden, återinförande av ett riktat bidrag till basår inom högskolan (60 miljoner kronor), ökning av skolforskningen (30 miljoner kronor) och ökning av anslaget till CSN (25 miljoner kronor). Vänsterpartiet vill att 200 miljoner kronor inom IT-satsningen skall tillföras lärarutbildningen.

Miljöpartiet vill inom den utgiftsram partiet föreslår anslå medel till åtgärder för elever med specifika läs- och skrivsvårigheter, ytterligare medel till fortbildning av lärare, medel till information till allmänheten om bl.a. genteknikforskning och ytterligare medel till CSN. Vid sidan av den utgiftsram som Miljöpartiet föreslår vill partiet, genom s.k. grundforskningsavdrag, finansiera 1 500 fler doktorandtjänster, mer grundforskning via de statliga forskningsråden samt en utvecklingsfond för grundforskning vid mindre och medelstora högskolor.

Kristdemokraterna vill liksom tidigare ha en långsammare utbyggnad än den som riksdagen redan beslutat för vuxenutbildningen och den grundläggande högskoleutbildningen. De beräknar ytterligare medel till svensk undervisning i utlandet, till forskarutbildning främst inom humaniora samt till CSN. Enligt Kristdemokraterna bör CSN inte vara beroende av avgifter för att fungera.

Utbildningsutskottets bedömning

Utbildningsutskottet anser att finansutskottet bör tillstyrka regeringens förslag till utgiftsramar för utgiftsområde 16 och avstyrka motionsyrkandena.

Regeringens förslag beträffande utgiftsområde 16 bör ses tillsammans med förslaget om en ytterligare kraftig förstärkning av statsbidragen till kommunerna (utgiftsområde 25). När det gäller satsningar på kvalitet i skolan hänvisar utskottet till det tiopunktsprogram som kortfattat presenteras i propositionen (s. 106) och för vilket medel har beräknats inom utgiftsramen för utgiftsområde 16. I tiopunktsprogrammet ingår bl.a. införande av en gymnasieexamen och inrättande av en Skolverkets inspektionsnämnd. Som framgår av propositionen avser regeringen att återkomma till riksdagen med förslag på de punkter i detta program som kräver riksdagens beslut. Om IT-programmet för skolan avser regeringen likaså att återkomma till riksdagen. Med anledning av vad Vänsterpartiet föreslår angående utsatta bostadsområden hänvisar utskottet till att regeringen aviserat en storstadspolitisk proposition under våren.

När det gäller finansieringen av CSN:s återbetalningsverksamhet genom höjning av expeditavgiften har utskottet erfarit att regeringen avser att återkomma till riksdagen.

Miljöpartiets förslag om grundforskningsavdrag – som dock inte är föremål för något särskilt yrkande i den nu framlagda partimotionen – har behandlats av utbildningsutskottet vid flera tillfällen de senaste åren, senast i budgetbetänkandet 1997/98:UbU1 s. 56. Utskottet vill på nytt framhålla att

det inte är förenligt med principerna bakom det nuvarande systemet för statsbudgetens uppbyggnad att medel som anvisas under ett utgiftsområde skall användas för ändamål som tillhör ett annat utgiftsområde, vilket är innebörden i det av Miljöpartiet skisserade grundforskningsavdraget.

Övriga frågor

Öronmärkning av det extra statsbidraget till kommunerna

Folkpartiet begär i motion 1997/98:Fi19 att det extra statsbidraget om 4 miljarder kronor vartdera av åren 1999, 2000 och 2001 skall öronmärkas, så att kommunerna blir skyldiga att använda dem som verkliga tillskott till vård, omsorg och skola (yrk. 10).

Utbildningsutskottet anser, i likhet med såväl regeringen som motionärerna, att de utökade statsbidragen skall användas just för dessa ändamål. Regeringen har i propositionen (s. 188) markerat sin avsikt att intensifiera arbetet med uppföljning av den kommunala verksamheten och ekonomin, i syfte att förbättra underlaget för en samlad bedömning av måluppfyllelse och resursutnyttjande i den kommunala verksamheten. Mot bakgrund av detta är utskottet inte berett att förorda att riksdagen gör ett tillkännagivande i enlighet med motionsyrkandet.

Framtidsfonder

Vänsterpartiet förespråkar i motion 1997/98:Fi20 s.k. framtidsfonder som skall utnyttjas för investeringar i höjd kunskapsnivå och bättre arbetsorganisation (yrk. 15). Fonderna skall finansieras ur företagens vinster och få en sådan konstruktion att också de människor som arbetar i små företag kan få sina behov av ökade kunskaper tillgodosedda.

Utbildningsutskottet föreslår att finansutskottet avstyrker yrkandet med hänvisning till vad regeringen redovisar om det pågående arbetet i en arbetsgrupp inom Regeringskansliet som arbetar med kompetensutveckling i arbetslivet och där företrädare för arbetsmarknadens parter ingår (prop. s. 27). Arbetsgruppen skall avrapportera sitt arbete i juni detta år.

Jämställdhet i informationssamhället

I motion 1997/98:Fi38 (s) framhåller motionärerna att användningen av IT domineras av män. De förutsätter att den av regeringen aviserade IT-satsningen på skolan kommer både flickor och pojkar till del och att skolan utvecklar sin pedagogik för att motverka könsmissiga skillnader i användningen av IT.

Utbildningsutskottet förordar att finansutskottet avstyrker motionärernas yrkande om ett tillkännagivande såvitt avser IT-satsningen på skolan. Regeringen avser att förelägga riksdagen ett program för IT i skolan (prop. s. 28). I IT-propositionen våren 1996 skrev regeringen att det i skollagens krav på likvärdig utbildning också ligger en kompensatorisk uppgift för skolan, nämligen att ge alla elever kunskaper, oavsett bakgrund, kön eller

bostadsort (prop. 1995/96:125). I sitt yttrande över propositionen ställde sig utbildningsutskottet bakom vad regeringen sagt om detta (yttr. 1995/96: UbU5y s. 3). Eftersom regeringens, motionärernas och utskottets uppfattning är samstämmig, är något tillkännagivande inte behövligt.

På utbildningsutskottets vägnar

Jan Björkman

I beslutet har deltagit: Jan Björkman (s), Bengt Silfverstrand (s), Eva Johansson (s), Agneta Lundberg (s), Andreas Carlgren (c), Torgny Danielsson (s), Ulf Melin (m), Ola Ström (fp), Tomas Eneroth (s), Britt-Marie Danestig (v), Majléne Westerlund Panke (s), Hans Hjortzberg-Nordlund (m), Gunnar Goude (mp), Inger Davidson (kd), Nils-Erik Söderqvist (s), Catharina Elmsäter-Svärd (m) och Tomas Högström (m).

Avvikande meningar

1. Utgiftsramar för utgiftsområdena 15 och 16

Ulf Melin, Hans Hjortzberg-Nordlund, Catharina Elmsäter-Svärd och Tomas Högström (alla m) anför:

Vi anser att finansutskottet bör tillstyrka de utgiftsramar för utgiftsområdena 15 och 16 som föreslås i motion 1997/98:Fi17 och således avstyrka regeringens och de övriga partiernas förslag.

Det är viktigt att studiestöd ges även för studier utomlands. Fribeloppen i studiemedelssystemet bör höjas och på sikt avskaffas. Basårstipendierna bör också avskaffas, eftersom vi anser att alla studenter skall omfattas av samma spelregler.

Vi vill under år 1999 avsätta 315 miljoner kronor till en kvalitetssatsning på skolan i form av införandet av ett nationellt fristående kvalitetsinstitut och obligatoriska nationella prov och obligatoriska examina i både grund- och gymnasieskolan. Ett annat viktigt inslag i kvalitetssatsningen är att garantera ett fritt skolval genom en nationell skolpeng för alla. Det skall ske genom en skatteväxling, som vi behandlar i annat sammanhang. Den ökade kostnad för staten som det kommer att innebära, när staten övertar kostnadsansvaret för skolan från kommunerna, är dock inte inräknad i de utgiftsramar vi nu föreslår. Vi vill göra en betydligt kraftigare IT-satsning på skolan än den som regeringen planerar. Den skall bestå av en utbyggnad av den informations-tekniska infrastrukturen, projekt för att höja lärarnas IT-kompetens samt satsningar på distansutbildning. Det är uppenbart att distanspedagogiken behöver utvecklas för att tekniken skall komma till maximal nytta. För den högre utbildningen bör man utveckla tydliga kvalitetskriterier för fördelningen av resurser, i stället för att som regeringen gör fördela platser till högskolorna. Den kvalificerade yrkesutbildningen bör byggas ut till 27 200 platser till år 2001. För tekniskt basår inom högskolan bör det avsättas medel mot-

svarande 5 000 platser. Forskningen bör stärkas med 400 miljoner kronor. Till Högskolan i Karlstad bör det anslås 20 miljoner kronor mer i forskningsanslag än regeringen beräknat. Det bör bli fler fristående högskolor.

1997/98:UbU10y

2. Utgiftsramar för utgiftsområdena 15 och 16

Andreas Carlgren (c) anför:

Jag anser att finansutskottet bör tillstyrka de utgiftsramar för utgiftsområdena 15 och 16 som föreslås i Centerpartiets motion 1997/98:Fi18 och således avslå regeringens förslag beträffande utgiftsområde 15 och de övriga partiernas förslag.

Enligt våra bedömningar, som utgår från CSN:s anslagsframställningar, är det möjligt att minska ramen för utgiftsområde 15 med 257 miljoner kronor år 1999. Det finns vidare utrymme inom ramen för vårt förslag till studiestöd att minska ramarna med 300 miljoner kronor år 2000 och med samma belopp år 2001.

Inom utgiftsområde 16 vill vi prioritera ökade forskningsresurser till de mindre och medelstora högskolorna, vilket bör möjliggöras genom användning av bl.a. sektorsmedel. Vidare vill vi prioritera satsningar på läs- och skrivutveckling, distansutbildning, IT-projekt avseende pilotprojekt och utveckling av IT-pedagogik, fortbildning och vidareutbildning av lärare, läromedel samt anställningar som doktorand.

3. Utgiftsramar för utgiftsområdena 15 och 16, m.m.

Ola Ström (fp) anför:

Jag anser att finansutskottet bör tillstyrka de utgiftsramar för utgiftsområdena 15 och 16 som föreslås i Folkpartiets motion 1997/98:Fi19 och således avslå regeringens och de övriga partiernas förslag.

När barntillägget i svux avskaffades blev det svårare för småbarnsföräldrar att studera. Vi anser att barntillägget skall återinföras. Att låta studenter gå på universitetet under sommaren förkortar studietiden och är också ett bra sätt att utnyttja universitetens och högskolornas lokaler. Vi beräknar medel inom båda utgiftsområdena för sommaruniversitet. När svenskar arbetar i utlandet är det viktigt att kontakten och banden till hemlandet hålls vid liv och att deras barn får fortsatt rätt till en bra svensk undervisning i utlandet. Vi förespråkar en liten reducering av Kunskapslyftets omfattning med hänsyn dels till vissa kvalitetsbrister i utförandet, dels i vissa fall existerande problem med motivationen hos de studerande.

De fyra extra miljarderna som nu föreslås tillföras kommunerna får inte försvinna till andra ändamål än vård, omsorg och skola. Det finns dessvärre alltför många skräckexempel på förlusttäckning i bolag eller andra äventyrliga affärer. Det regeringen skriver i propositionen ger enligt vår mening inte tillräcklig garanti, utan en öronmärkning behövs. Jag anser därför att finansutskottet bör tillstyrka motion 1997/98:Fi19 yrkande 10.

Britt-Marie Danestig (v) anför:

Jag anser att finansutskottet bör tillstyrka de utgiftsramar för utgiftsområdena 15 och 16 som föreslås i Vänsterpartiets motion 1997/98:Fi20 och således avslå regeringens och de övriga partiernas förslag.

Anslaget till NT-svux bör inte minskas, vilket regeringens förslag innebär. Vi anser det fortfarande angeläget att timersättning kan utgå till invandrare som vill studera svenska även om de har fått arbete. Medel för att återinföra timersättningen ingår i vårt förslag till utgiftsram för utgiftsområde 15.

Inom utgiftsområde 16 beräknar vi medel till särskilt utvecklingsstöd till skolor i utsatta bostadsområden eller till skolor som av olika skäl behöver extra resurser för att komma till rätta med segregationsproblem. Det är viktigt att parallellt med utbyggnaden av IT-användningen i skolan även göra en kraftig satsning på metod och kompetens. Vi anser att 200 miljoner kronor av det föreslagna anslaget till IT-program för skolan bör tillföras lärarutbildningen. Vi räknar också med att återinföra ett riktat bidrag till basår inom högskolan och att öka anslaget till skolforskning. För att CSN även i fortsättningen skall kunna klara en acceptabel servicenivå beräknar vi ett större tillskott än regeringen har gjort.

För att uppmuntra större investeringar i kunskap och undvika utslagning av medelålders och äldre arbetskraft bör regeringen överväga Vänsterpartiets förslag om s.k. framtidsfonder. Jag anser att finansutskottet bör föreslå riksdagen att med bifall till motion 1997/98:Fi20 yrkande 15 ge regeringen som sin mening till känna vad som anförts om detta i motionen.

5. Utgiftsramar för utgiftsområde 16

Gunnar Goude (mp) anför:

Jag anser att finansutskottet bör tillstyrka de utgiftsramar för utgiftsområde 16 som föreslås i Miljöpartiets motion 1997/98:Fi21 yrkandena 42 och 43. Regeringens och de övriga partiernas förslag om dessa bör avstyrkas.

Inom den större utgiftsram som vi föreslår vill vi anslå medel till åtgärder för elever med specifika läs- och skrivsvårigheter och öka medlen till fortbildning av lärare. Vidare vill vi anslå medel till information till allmänheten om genteknikforskning. CSN bör också få ytterligare medel.

Vårt tidigare framlagda förslag om grundforskningsavdrag gör det också möjligt att finansiera ytterligare 1 500 doktorandtjänster och förstärka anslagen till forskningsråden samt skapa en fond för grundforskning vid de mindre och medelstora högskolorna.

Inger Davidson (kd) anför:

Jag anser att finansutskottet bör tillstyrka de utgiftsramar för utgiftsområdena 15 och 16 som föreslås i Kristdemokraternas motion 1997/98:Fi22 och således avslå regeringens och de övriga partiernas förslag.

För att värna om utbildningskvaliteten liksom andra kvalitetsaspekter, inklusive bostadssituationen för studerande, vill vi kristdemokrater se en något lägre utbyggnadstakt inom Kunskapslyftet och högskoleutbildningen än regeringen. Detta påverkar utgiftsramarna för båda utgiftsområdena. Inom utgiftsområde 15 vill vi införa striktare krav på en viss studietakt, vilket skall finansiera en rejäl höjning av fribeloppet i studiemedelssystemet. En viss rabatt till den som frivilligt återbetalar studielån i förtid bör åter införas. Basårsstipendiet och NT-svux bör avskaffas och barntillägget i svuxa återinföras.

Inom utgiftsområde 16 motsätter vi oss regeringens förslag om drastiskt minskade bidrag till svenska skolor i utlandet. Vi vill återställa 13 miljoner kronor till anslaget för detta ändamål år 1999. För att ytterligare värna kvaliteten avsätter vi 50 miljoner kronor utöver regeringens förslag till forskarutbildningen i syfte att öka antalet disputerade lärare främst inom humaniora. Vi anser det felaktigt att CSN för att fungera skall vara beroende av avgifter från dem som återbetalar studielån. Därför tillför vi CSN 50 miljoner kronor mer än regeringen år 1999 och 20 miljoner kronor mer än regeringen såväl år 2000 som år 2001.